

5.1. JARRAIPENA ETA EBALUAZIOA

A) SARRERA

Adikzioen VII. Planaren jarraipen- eta ebaluazio-mekanismoak kontuan hartzen ditu, planaren amaierako ebaluazioari begira, **INPAKTU- EDO EMAITZA-ADIERAZLEAK**, horiek baitira Planak dituen helburuak 2021erako.

Hau da, planeko ardatz, helburu eta jarduketa-ildo guztiak 2021ean adierazle horiek hobetzera bideratuta daude, egungo balioarekiko edo eskura dagoen berrienarekiko.

Planaren jarraipen operatiboaren eta amaierako ebaluazioaren ardura adikzioen arloan eskumena duen Zuzendaritzarena izango da, (gaur egun Osasun Publikoaren eta Adikzioen Zuzendaritza). Zuzendaritza hori beste organismo eta erakunde batzuekin elkarlanean arituko da jarraipen hau egiteko behar den informazio kuantitatiboa eta kualitatiboa jasotzeko.

Jarraipen operatiboa urtean behin egingo da, eta ildoen pixkanakako ezarpena ebaluatzeko aukera emango duen prozesuaren zenbait adierazletan oinarrituta egingo da. Pertsona-kopuruei buruzko adierazle guztiak, sexuaren arabera bananduko dira.

Planaren amaierako ebaluazioa, berriz, planaren mugara heltzean egingo da, eta VIII. Planaren garapenerako oinarria izango da.

B) ADIKZIOEN VII. PLANA EBALUATZEKO ADIERAZLEAK

Adikzioen VII. Planaren xedea, adikzioa sortzen duten substantzien kontsumoa eta jokabideko adikzioak sortzeko arriskua ahalik eta gehien murriztea da eta, ondorioz, pertsonen osasunean eta beraien familietan izango dituzten eraginak, eta baita komunitatean eta biztanleria osoan ere.

Adierazleei buruzko informazioa Euskadi eta Drogak inkestatik eta Osasunari buruzko Euskal Inkestatik lortuko da, baita beste arlo batzuetan egindakoetatik ere, esaterako, osasunaren arloan, prebentziorako laguntzak ebaluatzean, kalteak murriztekoan, adikzioen tratamendu eta gizarteratzean, osasun mentaleko zentroetan eta arlo soziosanitarioan egindakoetatik, baita, halaber, ezagutza hobetzeko eta kontsumoak prebenitu edo murrizteko egindako ikerkuntza-ekintzen ikerlanetatik eta esku-hartzeetatik ere.

1. ARDATZA. ADIKZIOEN PREBENTZIOA ETA OSASUNAREN SUSTAPENA

Osasunaren sustapena bultzatzea, pertsonak gaitu daitezzen beren osasun-determinatzaileen gaineko kontrol handiagoa izateko, inguruneak garatuz eta substantzien eskaria murriztuz eta adikziorik gabeko bizitza bat izaten laguntzen duten gaitasunak eskuratuz. Eta, aldi berean, babes-faktoreak indartzea, adikzioen eragina eta prebalentzia murriztea eta adikziora garamatzaten arrisku-faktoreak eta -jokabideak minimizatzea.

Prozesuaren adierazleak

1. Parte-hartzaileen kopurua areagotzea prebentzio unibertsaleko proiektuetako arlo hauetan: a) eskola, b) familia eta c) komunitatea. Guztira, eta sexuaren arabera berezita. Abiapuntua (2017).
2. Parte-hartzaileen kopurua areagotzea substantzien kontsumoei eta adikzioa sortzeko arriskua duten gehiegizko jokabideei lotutako arriskuak arintzeko proiektuetan, eta arrisku-egoeran edo ahultasun-egoeran dauden kolektibo eta pertsonengan arlo hauetan: a) eskola, b) familia, c) aisia eta jaia eta d) komunitatea. Guztira, eta sexuaren arabera berezita. Abiapuntua (2017).
3. Parte-hartzaileak areagotzea alkohol, tabako eta kalamuaren kontsumoaren prebentziorako programa espezifikoetan. Guztira eta sexuaren arabera.
4. Esku hartzeko eredu bat garatzea drogen kontsumoa eta bestelako adikzioak murrizteko tokiko mailan. Eredu horrek komunitateari eta hiri-inguruneke determinatzaileei buruzko informazio fidagarria izango du.

Inpaktu-adierazleak (emaitza, helburua)

5. 15 urtetik 24ra bitarteko gazteek alkohola, kalamua eta tabakoa kontsumitzen hasteko adina (lehenengo aldiz probatzen den adina) atzeratzea, sexuaren arabera banatuta. Abiapuntua (2017).
6. Tabako, alkohol, kalamu, bestelako droga ilegalen eta psikofarmakoen gaur egungo eta eguneroko kontsumo-tasak murriztea, 15 urtetik 24ra bitarteko biztanlerian, sexuaren arabera banatuta. Abiapuntua (2017).
7. Alkoholaren kontsumo⁵ intentsiboaren prebalentzia murriztea 15 urtetik 24ra bitarteko biztanlerian, sexuaren arabera banatuta. Abiapuntua (2017).
8. Gehiegizko jokoaren edo arriskuaren prebalentzia murriztea Gehiegizko Jokoaren Adierazle Kanadarraren arabera, 15 urtetik 24ra bitarteko biztanlerian eta biztanleria osoan, sexuaren arabera banatuta. Abiapuntua (2017).
9. Interneta era arriskutsuan edo problematikoan erabiltzeko prebalentzia murriztea, Ormanen Internetarekiko adikzio-testarekin, 15 urtetik 24ra bitarteko gazteetan eta biztanleria osoan, sexuaren arabera banatuta. Abiapuntua (2017).
10. Droga normalizatuen arriskuari buruzko pertzepzioa areagotzea: alkohola, tabakoa eta kalamua 15 urtetik 24ra bitarteko gazteetan eta biztanleria osoan, sexuaren arabera banatuta. Abiapuntua (2017).

⁵ Alkoholaren erabilera intentsiboa 2012an, bi ordutako epe batean neurtuta, 5 UBEtako (50 gr.) edo gehigotan egin-dako ahorakinan neurtzen da. 2017an, emakumeentzako UBE kopurua 5tik 4ra jeisten da

2. ARDATZA: ESKAINTZA MURRIZTEA

Adikzioek sor ditzaketen substantzia eta jardueretarako sarbidea mugatzea, tolerantzia soziala murriztea horien kontsumoarekiko eta indarrean dagoen araudia era efikazean betetzen dela sustatzea.

11. Salaketa-kopurua lurraldeen arabera, sektoreen arabera, salatzaileen arabera eta arau-hauste motaren arabera.
12. Zigor-kopurua salaketa-kopuruarekiko.
13. Zigorren ordezeko neurri alternatiboen kopurua.
14. Akordioak edo kanpainak aisialdi, merkataritza eta ostalaritzako enpresa-erakundeekin.

3. ARDATZA: LAGUNTZA SANITARIOA ETA SOZIOSANITARIOA ETA GIZARTERATZEA

Euskadiko osasun-sarea eta gizarte-zerbitzuak erabiliz, adikzioen eta jokabide eta kontsumo arazotsuen arriskuak eta kalteak ahalik eta txikienak izatea eta erantzun jarraitua, koordinatua eta genero-ikuspegiduna ematea adikzioek dakartzaten laguntza-premiei.

Prozesuaren adierazleak

15. Adikzio-arazoak dituzten eta bazterketa-egoeran dagoen pertsona-kopurua, arreta integrala sustatzen duten baliabideetan arreta jasotzen duena.
16. Adikzio-arazoak dituzten emakumeei zuzendutako esku-hartze espezifikoaren kopurua.
17. Osakidetzak egindako esku-hartzeen kopurua tabakoa erretzeko ohitura uzteari dagokionez (esku-hartze laburra, intentsiboa, motibaziozko laguntza, tratamendu farmakologikoa).
18. Substantziarik gabeko adikzioen inguruko programa espezifikoaren kopurua.

Inpaktu-adierazleak (emaitza, helburua)

19. Bazterketa-egoeran dauden drogazaleentzako baliabideetan arreta jaso duten pertsonen proportzioa areagotzea (egoera horretan dagoen biztanleria guztiarekiko).
20. Tabakoa erretzeko ohitura uzteko tratamendua amaitzen duten eta erretzeari uzten dioten pertsonen ehunekoaren igoera.
21. Balorazioa egin ondoren, tratamendua hasten duten 18 eta adikzio-arazoak dituzten urtetik beherako pertsonen ehuneko.

4. ARDATZA. EZAGUTZA, PRESTAKUNTZA ETA EBALUAZIOAREN KUDEAKETA

Aurrera egitea adikzioen, bere kausen eta ondorioen ikerkuntzan, dibulgazioan eta ezagutzan, baita arlo honetan planteatutako programen eta ekimenen ebaluazioan ere.

Prozesuaren adierazleak

22. Adikzioen gaien Osasun Sailak emandako laguntzen ebaluazioa sendotzea, genero- eta geografia-ekitatearen ikuspuntutik, baita hezkuntzaren arlokoetan ere hornidura motaren arabera (publikoa, itundua edo pribatua).
23. Substantziek eragindako eta substantziarik gabeko adikzioen eremuko ezagutza hobetzeko gauzatutako ikerketa-kopurua areagotzea (kuantitatiboak, kualitatiboak edo ikerketa-ekintza), ekitatearen ikuspuntutik. Abiapuntua (2017).
24. Osasun Publikoaren eta Adikzioen Zuzendaritzari lotutako erakundeen prestakuntza-ekintzen kopuruaren egonkortasuna. Abiapuntua (2017).
25. Droga-mendekotasunen Euskal Behatokia berriz diseinatzea eta eguneratzea, baita Adikzioen Zerbitzuaren webguneko gainerako atalak ere.

Emaitza-adierazleak (emaitza helburua).

26. Urteko bisita-kopuruaren areagotze progresiboa Eusko Jaurlaritzaren Osasun Sailaren webgunearen Adikzioen ataleko ezagutzaren kudeaketarekin erlazionatutako guneetan (Gabia: Droga-mendekotasunen Euskal Behatokia) eta Drogomedia (Dokumentazio-arloa). Abiapuntua (2017).
27. Urteko jarduketan areagotze progresiboa, jardunbide egoki gisa kalifikatutako osasuna sustatzeko eta adikzioak prebenitzeko arloan. Abiapuntua (2017).

5. ARDATZA: LIDERGOA ETA KOORDINAZIOA

Aurrerantzean ere saiatu beharko dugu adikzioen arloan zeresana duten eragileen sistemak funtzionamendu koordinatua, bateratua, eraginkorra eta efizientea izan dezan.

Prozesuaren adierazleak

28. Bilera-kopurua adikzioen arloko araudia betetzen eta planak garatzen inplikaturak dauden agenteekin.
29. Adikzioen Euskal Kontseiluaren eta Adikzioen Institutio arteko Batzordearen saio-kopurua.

Emaitza-adierazleak (emaitza helburua).

30. 1/2016 legean ezarritako xedapenak jasotzen dituzten 2016ko apirilaren ondorengo udal-ordenantzen kopurua.
31. 2017 eta 2021 artean garatutako prebentziorako udal- eta foru-planen kopurua.
32. 2017 eta 2021 arteko komunitate-prebentzioaren programa-kopurua.
33. Arriskuak eta kalteak murrizteko eta jokabide osasungarriak sustatzeko proiektuen kopurua finantzazio publikoa duten adikzioen arloan, 2017-2021 aldian.

C) PLANAREN KUDEAKETA ETA KOORDINAZIO EREDUA

2017-2021 Euskal Autonomia Erkidegoaren Adikzioen Plana da EAEko administrazio publiko guzien estrategiak eta jarduketak planifikatu, antolatu eta koordinatzeko tresna estrategikoa, planaren indarraldi osoan. Hala, plan hau harekin harremana izan dezaketen EAEko hainbat administrazio publikoren beste plan eta estrategiekin koordinatu behar da.

2016-2020 Euskal Autonomia Erkidegoko Adikzioen Planaren lidergoa Eusko Jaurlaritzan adikzioen arloan eskumena duen Zuzendaritzak du, hau da, **Osasun saileko Osasun Publiko eta Adikzioen Zuzendaritzak**, jarraibideak markatzeko helburuarekin eta Plana zabaltzeko testuinguru mesedegarri bat ezartzeko.

Bere zeharkako izaera dela eta, Planak erakundeen arteko inplikazio eta koordinazio handiena beharko du, **Eusko Jaurlaritzako Sailen** aldetik eta baita **Foru Aldundien** eta **Udalen** aldetik ere. Koordinazio hori **Adikzioei buruzko Erakunde arteko Koordinazio Batzordearen** bitartez egituratu ahal izango da. Erakunde hori da Planetik eragindako jarduketetan administrazio publikoen koordinaziorako, lankidetzarako eta partaidetzarako organo gorena.

Halaber, Planak, jarduketan hedapenean parte hartzen duten edo hartuko duten **beste erakunde pribatu eta gizarteko eragile batzuen lankidetzaz estua** ere behar du, sustapenaren eta prebentzioaren alorrean eta eskaintzaren kontrolean eta laguntzan eta gizarteratzean ere.

Amaitzeko, Adikzioen Euskal Kontseilua izango da adikzioen kontrako borrokan inplikaturik dauden gizarteko sektoreen partaidetzarako goi organoa, eta kontsulta lana beteko du Plana hedatzeko orduan.

PLANAREN KUDEAKETA ETA KOORDINAZIOA

